

Hétfői Friss Újság

Felelős szerkesztő:

Dr. Markovits Rodion

(független politikai hetilap)

Telefon: 304., szerkesztőség
és kiadóhivatal Str. Mihai
Viteazul (Rákóczi-u. 13. sz.)

Ugyanakkor:

mikor a békeszerződésben alulmaradt központi hatalmak valutája szilárd nyugvóponttra jutott, hihetetlenül lezuhant rövid négy hónap alatt zürichben a francia és a belga frank.

E győztes államok valutájának most bekövetkezett leomlását sejtették mindazok, akik tudták, hogy a hosszú háború diktált béke káros visszahatásának egész Európa, tehát a békét diktáló államok közgazdaságában és pénzügyi viszonyaiban is előbb-utóbb jelentkeznie kell.

Ha tekintetbe vesszük, hogy gazdasági, anyagi- és munkaerőben mily óriási mérvű volt a világháború okozta veszteség, nem fér kétség ahhoz, hogy még kölcsönös megértéssel is csak emberfeletti munka árán lehetett volna Európa rettenetes sebeit gyógyítani. E nagy és magasztos munka helyett azonban gazdasági fegyverekkel folyt és folyik a harc, Clemenceau bosszút esküdő hírhejt kijelentésének a jegyében, hogy „csak a háború befejezésével kezdődik majd az igazi háború”.

Végzetes tévedés és bűn volt a kölcsönös megértés szent eszméje helyett ezt a fegyvert választani és alkalmazni, mert amint látható, kétélű fegyver volt, mely legyőzöttet, de győzött is halálosan megsebezett. A különbség az, hogy az egyik ma már lábadozó, a másik pedig súlyos betegen fekszik és keresi a sok mentő orvos közt azt, aki talpra tudná állítani. Hogy lehetséges lesz-e ez belátható időn belül, azt ma még senki sem tudná megmondani, mert a betegnek el kellene magát határozni egy súlyos operációra,

hogy a szívéből a vak gyűlöletet s szeméről a hályogot eltávolítsák, hogy azután egészséges érzéssel meglássa a katasztrófa igazi indító okát. Hogy a békeszerződések őrizetére oly nagy hadsereget kénytelen tartani, amelynek költségei minden képzeletet felülmúlnak, s amely költségek egyáltalában nem gyümölcsozhatnak. Hogy a másik fájó sebet a külföldi háborús és háború utáni kölcsönök és azoknak tetemesen felgyülemlett kamatai okozzák, amelyek fedezésére a legyőzöttektől jóvátétel címén aránylag csekély összeget tudtak bevasalni, egyszerűen azért, mert a legyőzöttek ennek az összegnek a leadásával is elmentek már a teljesítőképesség végső határáig.

És végül, hogy a lakosság nehezen érti meg azt, hogy a győzelem ellenére is nagyobb terheket legyen kénytelen viselni mint a háború előtti években. Ellenkezőleg, még fokozottabb mértékben támadnak fel igényei az állammal szemben, mert még most sem hiszik el, — pedig tiszta valóság — hogy a győzők is csak úgy vesztettek el a háborút, mint a legyőzöttek, akik felettük anynyiban még előnyben is vannak, hogy polgáraik a legyőzetés tudatában természetesebbnek fogadják el a terhek fokozottabb mértékben való viselését és igényeiket minden tekintetben a minimumra redukálták. Ezenkívül a legyőzötteknek, a békeszerződésekben engedélyezett alacsonyabb katonai létszámmal való tekintettel és egyéb szükségletek, egyszerűsítések következtében, állami kiadásai tetemesen csökkentek, aminek folyamánként a bankörzés működésnek „megállj-t” parancsolhatott és

így a láthatáron feltűnhetett a német márka, magyar pengő és osztrák schilling.

Hogy hol és mikor fog megállni ez a végzetesnek látszó lavina, az ma még beláthatatlan, de az bizonyos, hogy egyedül a gyűlölet helyébe lépő emberi megér-

tés s Európa összes koldussá vált nemzeteinek szebb és jobb jövőért indított közös munkája volna az a csodás hatású gyógyszer, mely a győzők és legyőzöttek egyformán sajnó sebeit oly sok szenvedés után beheggeszthetné!

Nem érvényesülnek titkos ambíciók a polgármesterválasztásnál

(Sátmar — Szatmár júl. 25.) Az utóbbi napokban, meglehetősen visszafogott szűrt a városi polgárság körében az a hír, hogy titkos ambíciók a közeli polgármester választás sima lefolyását keresztyezik. A legilletékesebb helyen, a városatyák körében, nyertünk megnyugtatót arra nézve, hogy e tekintetben osztatlan és megingathatatlan egység fog megnyilatkozni: Dr. Ferenciu Agoston, eddigi polgármester személye körül. A választás mihamarabb meg is fog történni, mihelyt leérkezik a hivatalból és kinevezett tagok végérvényes listája.

Milliók károk érik a szeszgyárakat az új szesz törvénnyel

(Sátmar — Szatmár) Az új szesz törvény sajátosságai novuma, hogy bár 20-án jelent meg a hivatalos lapban — Monitorul official, de visszamenőleges hatállyal lépett életbe. Ugy hogy a szeszgyáraknak, a 14. és 20. közötti időben eladott szesz mennyiségek után is fizetni kell az adó különbözetet, bárha azokat a régi olcsóbb adózással adták el. Ezáltal a szeszgyárosok és szesznygyereskedők milliók károsodásokat szenvedtek, miért is legvalószínűbb, hogy a kincstár és gyárosok közötti vitát végső fokon a legfőbb semmitől fogja eldönteni.

A búza nagy áremelkedése külföldön

Chicagóban jelentékenyen megrágult a búza. Juliusra 11²/₂ szeptemberi szállításra 25³/₈ decemberi szállításra 23³/₄ cent az áremelkedés.

Liverpoolban az a vélemény, hogy az amerikai búzadrágulás tartós lesz. Ujabban Ausztria is már komolyan panaszkodik a kedvezőtlen termés miatt és ha ezek a bajok tényleg fennállanak, alig lehet arra számítani, hogy leessék a búzának az ára.

Csehszlovákia is augusztus 5-éig föltétlenül vevő lesz búzára, de csakis búzára, miután ott jóval magasabb buzaárak vannak, mint nálunk. Csehszlovákiában máris igen nagy az érdeklődés a jugoszláv búza iránt és az augusztus 5-éig beérkező jugoszláv búzáért exhajó Bratislavában 183—185 cK-t fizetnek. Általában az idén előreláthatólag nagyobb lesz Csehszlovákiába a gabonabevitel, mint tavaly volt, mert a kedvezőtlen időjárás miatt a terméseredmény nem lesz kielégítő s a csehszlovák belföldi fogyasztás szükségletét nem fogja kielégíteni tudni. Hír szerint még akkora mértékben sem, mint aminő mértékben a tavalyi termés a tavalyi szükségletet kielégítette.

Örjögött a cárné, ujongott a nép Rasputin meggyilkolása miatt

Maurice Paleologue, Szentpétervári francia nagykövetség emlékirataiból.

Szombat, 1916 december 30.

Este hét órakor egyik kintű informátorom, aki szolgálatomban áll, értesít, hogy Rasputint ma a Jusszupov-palotában tartott vacsora folyamán meggyilkolták. A gyilkosok állítólag a fiatal Jusszupov Félix herceg, aki 1914-ben nőül vette a cár egyik unokahúgát, továbbá Dmitrij nagyherceg, Pál nagyherceg fia és Puriskievics, a Duma szélsőjobboldalának a vezére. Állítólag két-három társaságbeli hölgy is részt vett a vacsorán. A hirt egyelőre szigorúan titokban tartják.

Mielőtt megtaviratoznám Párisba, iparkodom ellenőrizni az értesítésemet.

Azonnal elmegyek K... grófnéhez. Telefonál rokonának Golovinnéknak, Rasputin előkelő barátjának és pártfogójának. Panaszos hang felel kérdésemre:

— Igen az Atya ma éjjel eltűnt. Nem tudják, mi történt vele ... Irtózatos szerencsétlenség!

A Yacht-klubban a hír az est folyamán terjedt el, Mihajlovics Miklós nagyherceg nem akarja elhinni:

— Már tisztes is jelentették Rasputin halálát — mondja — és ő mindannyiszor feltámadt, hatalmasabban, mint valaha!

Mégis telefonál Trepov miniszter elnöknek, aki ezt válaszolja:

— Csak annyit tudok, hogy Rasputin eltűnt! Felteszem, hogy megölték. Többet nem tudhatok! az Ochrana főnöke vette kezébe az ügyet.

Vasárnap, 1916 december 31.

Rasputin holtestét még mindig nem találták meg. A cárné örjög fájalmában! Könyörögve kérte a cárt, aki Mohilevben van, hogy azonnal jöjjön hozzá.

Megerősítik, hogy a gyilkosok Jusszupov Félix herceg, Dmitrij nagyherceg Puriskievics. Állítólag egyetlen hölgy nem vett részt a vacsorán. Hát akkor hogyan csalták Rasputint a Jusszupov palotába? ...

Abból a kevésből ítélve, amit tudok, Puriskievics jelenléte adja meg a drámának igazi jelentőségét és elsőrangú politikai érdekességét. Dmitrij nagyherceg elegáns huszonöt éves fiatalember, erélyes, tüzes hazafi, hősiességre is képes a csatában, de könnyelmű, lobbanékony. Nézetem szerint megfontolatlanul keveredhetett ebbe a kalandba. Jusszupov herceg huszonkilenc éves, értelmes eleven művészi hajlamokkal is bír; azonban dilettantizmusa tulzott gyönyörűséget talál a perverz fantáziákban, a bűn és a halál irodalmi elképzeléseiben; attól tartok, hogy Rasputin meggyilkolásában sem látott egyebet, mint kedvelt írójához, Oscar Wilde-hez méltó jelenetet. Mindenesetre ösztönei,

arca magatartása sokkal inkább hasonlító teszi Dorian Gray hőiséhez mint Brutushoz vagy Lorenzacciohoz.

Puriskievics, aki örven éves múlt, éppen ellenkezőleg az elmélet és a cselekvés embere. Az ortodox abszolutizmus bajnoka hevesen és egyuttal igen tehetségesen támogatja ezt a tételt: «Az autokrata cár Isten küldötte». 1905-ben elnöke volt a híres reakciós ligának, az orosz népszövetségnek és ő sugallta, irányította a zsidók elleni rettenetes pogromokat.

Rasputin meggyilkolásában való részvétele megvilágítja a szélső jobboldalnak az utóbbi időben tanúsított egész viselkedését; annyit jelent, hogy az autokratizmus hívei úgy érzik, hogy fenyegetik őket a cárné örültségei és el vannak csúszva a védekezésre ha a cár nem is akarja, sőt szükség esetén a cár ellenére is.

Kedd, 1917 Január 2

Rasputin holtestét tegnap meg a kis Nevka jégtáblái alatt, a Kresztovszkij-sziget mentén, a Belosszelszki-palota mellett. A cárné az utolsó pillanatra remélte, hogy „Isten meg tartja számára vigasztalóját és egyetlen barátját”.

A rendőrség semmiféle részletet nem enged közölni a drámáról. Egyébként az Ochrana olyan titkolózással folytatja a nyomozást, hogy Trepov miniszterelnök még ma reggel is ezt felelte Mihajlovics Miklós nagyherceg türelmetlen kérdésére:

— Esküszöm, Fenség, hogy mindent nélkülünk végeznek és semmit sem tudok a vizsgálatról.

A nép, mikor tegnapelőtt Rasputin haláláról értesült, ujongott. Megölték egymást az utcákon; gyertyákat gyújtottak a Kazáni Miasszonyunk templomában.

Mikor megtudták hogy Dmitrij nagyherceg a gyilkosok között van, szent Dmitrij ikonjai előtt tolongtak, hogy gyertyákat gyújtsanak.

Grigorij meggyilkolása az egyetlen beszéd tárgya azokban a végeláthatatlan asszonyosorokban, amelyek hóban és szélben ott várakoznak a mérszázékező és fűszeresboltok ajtajában a hus-, a tea-, a cukorosztogatásra. Mesélik, hogy Rasputint elevenen dobták a Nevkába és ezt helyeslik, miközben ezt a közmondást idézik:

— Szabakie, szabacsie szmerte! Kutya, kutyamódra döglök meg!

— Azt is suttogják hogy Tatjana nagyhercegnő, a cár második leánya részes volt a drámában. Gárdalovas hadnagyi öltözetben ment el, hogy bosszút álljon Rasputinon, aki erőszakot akart rajta elkövetni. Az udvar világra alkalmazzák amuzsikok bosszúálló vadságát és megtoldják az elbe-

szelést azzal, hogy a haldokló Grigorijt megfőrtatlanították a nagyhercegnő előtt hogy teljesen kielégítsék a bosszúvágyát.

Másik nápies mende monda: „Rasputin még lélegzett, mikor mikor a Nevka jége alá dobták. Ez rendkívül fontos; mert ilyen módon sohasem lesz belőle szent: Csakugyan orosz néphit, hogy a vízbe fulltakat nem lehet szentté avatni.

Szerda, 1917 január 3.

Rasputin holtestét, alighogy kihúzták a Nevkából, nagyitokban átvitték a csejmai veteránmenházba, amely öt kilométernyire van Petrográdtól a carskóje-szelői uton.

Miután Kosszorotov professzor fogantatosította a hullavizsgálatot és megtalálta a sebesülések nyomait, bevezették a tetemnézőbe Akulina nővért, azt a fiatal apá-

cát, akit Rasputin annakidején az ochtei zárdában ismert meg, ahol küzte belőle az ördögöt. Az apáca a cárné parancsával kezében egyetlen betegápoló társaságában hozzáfogott a halott felöltöztetéséhez. Rajta kívül senkit sem bocsátottak a halotthoz: felesége, leányai, legelkessebb hível hiába könyörgtek engedélyért, hogy még egyszer utóljára láthassák.

A jámbor Akulina, az egykori ördögös apáca, a fél éjszakát a holtest lemosásával, sebeinek bebalzsamozásával, új ruhákba öltöztetésével és koporsóba fektetésével töltötte. Utóljára feszületet tett a mellére és kezeibe odatette a cárné levelét, amelyet P...nétől kapott, aki barátnője volt a sztarecnek és bizalmas viszonyban volt Akulina nővérral. A levél hiteles szövege:

„Drága vértanum, add reám áldásodat, hogy szüntelenül velem legyen azon a fájdalmas uton, amelyet még idelelt meg kell tennem. És emlékezzél meg ró-lunk szent Imádságaidban oda-fent!
Alexandra cárné»

..A bubifrizura zsidó találmány”

A rövid haj a német fajvédelem problémája

Dr. Maas Helén egy elismerten kiváló orvosnő Nürnbergben magára zudította a legszenvedélyesebb fajvédő politikát.

— Semmi kétség sem fér ahhoz — hirdette tanszékéről — hogy az olyan fejet, amelyen hosszú haj van, nem lehet alaposan tisztán tartani. Olyan aszszonyok, akiknek egész nap semmi dolguk nincs, meglehetik, hogy mindennap kimossák a fejüket. Szegényebb nőket azonban napi munkájuk annyira elfoglalja, hogy sem a maguk, sem a gyermekeik fejének tisztántartására nem fordíthatnak annyi időt.

Ezért minden nő helyesen cselekszik, ha rövidre vágatja a haját, mert rövid haját nemcsak könnyű kimosni, hanem fésülni is könnyű.

Abba az osztályba, ahol ez a kis beszéd elhangzott, Holz fajvédő városi képviselő leánya is jár. A gyermek elbeszélte otthon mit mondott az orvosnő. Holz még aznap összehívta a fajvédő párt vezetőségét és elhatározták, hogy a „zsidómerényletet” megfogják törölni. A legközelebbi közgyűlésen szóvá is került az ügy.

Igen jól tudjuk, hogy a bubifrizura zsidó találmány; az igazi germánok női hosszú haját viseltek.

— Figyelmeztetem a tisztelt közgyűlést, — folytatta Holz — hogy az a nő, aki rövid haj viselésre izgatja gyermekeinket, még másra is képes. A bubifrizura csak kezdet volt és ezután majd másfajta erkölcseltelenségre fogja leányainkat tanítani ...

A képviselőtestület többsége

rossz tréfának vette Holz oktan kifakadásait és a fajvédők tomboló szolidaritásával szemben is — felháborodva tiltakozott az esztelenség ellen, mely Maas Helén eltávolításának követelményéig fokozódott. Tehát a „bubifej” elérte pályája zenitjét: immár fajvédő problémájává lett a németeknek.

Fehér, szürke és drapp vászoncipők

340

lelert kaphatók a

„Derby“

cipőgyár r. t. satu-marei fióküzletében (Kalocsai László vezetése alatt).
Női és férfi teniszcipők, gummitalpu vászoncipők és szandálak a legolcsóbb árakban.

Szatmárvármegyei Takarékpénztár R.-t. Satu-Mare

Foglalkozik a banküzlet minden ágával. — Átutalások
ooo a belföld és a külföld minden piacára. ooo

Közraktára vasutállomás mellett. — Foglalkozik minden-nemű beraktározási üzlettel, áruüzletek finanszírozásával

Kertész Mancsi az önmardosás szubjektív vádjá alatt

„Rövidlátó ujságközlemények feldúlták a szubrett romlatlan lelkivilágát . . .”

(Sátmár, júl. 25.) Nagy harc van kérem Szigeten a Máramaros és a Máramarosi Független Ujság között. Szigeten ugyanis egy iparos fiatalember Varga János öngyilkos lett és a Máramaros azzal vádolja meg Kertész Marci szubrettet, miatta lett öngyilkos a legény. Ilyen formán ír az esetről:

Varga János szigeti henteslegény szíven lötte magát, mert reménytelenül szeretett. Minden este elment a nyári szinkörbe, ahol legalább a színpadon megtalálta mindenki a maga párját.

Mariskával, a földszinti jegyszédővel barátságot kötött és neki panaszkolt el minden baját bánatát. Elmondta, ha még egyszer reménytelenül kellene szenvedni, akkor a golyó jó helyre menne a szívébe.

Szerelmes lett Kertész Mancika, a társulat szubrett primadonnájába. Szerény csokrokat jutott fel a színpadra, amikhez mellékelve egy egyszerű papírszelet volt: „Kedvenc színésznőnek, Kertész Mancikának.”

Szombaton este, mikor a színházi lelétszekerényt kiürítették, egy kis papírszeletet találtak, amire a következő szavak voltak írva:

„Drága Mancika meghalok utána.” Ebbe a papírszeletbe volt göngyölve a szokásos szavazó jegy. Kedvenc színésznő: Kertész M. A szavazójegy oldalán pedig: Kedves Mancika meghalok ma.

Az anyja: öreg, összetört aszszony. Elmondja, hogy már sirni sem tud, mert életében már százszor is megsíratta.

Nem lehetett szegénynek a fejéből kierni a bolondságot. Mindig a halálról meg a temetéséről beszélt.

Kértem az öregasszonyt, hogy mutasson valami levelet, amivel a Kertész Manchoz írt sorokat akartam összehasonlítani. Kihoztak egy emlékkönyvet a halottas szobából, amibe a kis hugának írt egy pár sort. Nem kellett hozzá nagy írásszakértelem. Első pillanatra meglehetett egészen pontosan állapítani, hogy az emlékkönyvi sorokat és a szavazócédulára írt öngyilkossági bejelentést egy kéz írta...

Eddig a Máramaros közleménye. A Független, azonban nem fogadja el ezt a megoldást. A lovagias szerkesztő, Berger Marcel erősen kikel a lapjában a ráfogás ellen, azt írja Marci, hogy a művésznek nevé:

„hasból dobták bele az öngyilkosságról szóló hírek tömkelegébe és a rokonszenves művésznőnek, aki még van olyan fiatal, hogy érzékeny legyen, szerfölött rosszul esett ez a hirkolportálás, amely különben mint reklám is rossz reklámnak bizonyult...”

Mert: „a tömeg borzalmasan

hiszekény és már az öngyilkosságot követő este, amikor egy rossz szája a nyelvére vette, hogy az öngyilkosság oka Kertész Mancsi, a közönség — és ezt megfigyeltük, — lelkesen, de már meghatóttan tapsolt Mancinak.”

„Rövidlátó ilyen bántó disszonanciával feldulni a fiatal szubrett romlatlan lelkivilágát és szerény véleményünk szerint szűk látókörre vall egy fiatal színésznőt — hacsak ártatlanul is, a gyanúsítás mákszemnyi árnyéka

nélkül is — kitenni az önmardosás szubjektív vádjának...”

Nézzed Marci. Az nem baj, hogy a közönség lelkesen de meghatóttan tapsol. A fő, hogy tapsoljon. Igaz? Azulán, szegény Varga Jánosnak már ugyis mindegy. Meg kell magyaráznom Mancinak, hogy az nem diffamáló, ha a Varga ő miatta. Hát tehet ő arról? Szólni kell Mancinak, okosan fel kell világosítani, hogy hagyja abba az önmardosást. Szerény véleményünk szerint,

Panaszos levél mozi-ügyben.

Igen tisztelt Szerkesztő Ur!

Alulírottak kérjük szépen szíveskedni b. lapjában ezen pár panaszos sorainknak helyet adni. Mi ugyanis szenvedélyes mozi látogatók vagyunk de most már úgy elfajult a helyzet, hogy inkább le kell mondanunk erről a gyönyörűségről, mert nem lehet nézni, hogy egészen szívtelenül kezeli a gépész ur a képet. — Soha nincsen semmi összhang a kép és a forgatás között, néha úgy megszalaszti a Harry Liedtke-t vagy a Lilian Gish-t, mintha futóverseny volna, vagy purgót vett volna be az egész ársáság. Olyan örülten sietnek a játszással, hogy egészen más jön ki. — Például egy szép hangulatosszerű jelenetben, hogy veszi az ki magát, ha elkezd mindenki kapkodni és ha simogatták egymást úgy néz ki mint egy heves családi jelenet és mintha pofoszkodnának. Kérem, az egész nem ér semmit, csak bosszankodik az ember Minden képre vigyázni kell, hogy játszásk és nem szabad hamarabb forgatni. Ha valaki leül, az jön ki, hogy leesett, aki busan kifele megy, az úgy látszik, mintha kiperdülne frissen. Tehát tessék pontosan megkezdni az előadást, tessék hozzászoktatni a közönséget, hogy pontosan megjelenjen és tessék rendszeresen, lejátszani illetve leforgatni a képet, mert ahogy mostanában divatba jött, az le fogja szoktatni még a legszenvedélyesebb mozilátogatót is. Nem lehet az, hogy Valentino úgy kapkodjon, mint Chaplin és még Chaplint se lehet jól élvezni, ha nincs rendszeren forgatva.

Második panasz a zenekar. A zenekar ne hagyja abba a játékot amíg kép van. Sokszor kép közbe, abbamarad a zene, mert befeszített egy zenedarabot. Amíg kép van addig mindig játszani kell, mert kü-

Kaptuk a következő levelet:

lönben el lehet rontani akár milyen nagy hatást. Sokszor abba marad a zene játék közbe és úgy néznek ki a szereplők mintha hápognának és nem jönne hang a szájukból. De még annál is rosszabb, hogy néha else kezdik a zenét, hiába kezdődik a kép. Ha nincs ott az egész zenekar az nem baj, de játszon legalább a zongora.

Nagyon szépen kérjük leveletünk közlését és maradtunk köszönettel pártfogásáért

TÓTH ZSUZSA és több társnője.

Szívesen adjuk Tóth Zsuzsa és társnőinek kedves levelét magunk részéről legmesszebbmenőleg pártoljuk a kérést.

Mert az tényleg nem megy, hogy Lilian Gish úgy szaladjon a legérzelmesebb szerelmi jelenetnél mintha purgót vett volna be, az elegáus Liedtke pedig ide-oda kapkodjon.

Tessék rendszeren forgatni Chaplint és tessék szabályszerűen zenélni, játszson legalább a zongora, nehogy úgy nézzen ki mintha hápognának.

Igaz, Zsuzsa?

A kut körül

Jelentéktelen kis eset, talán kár is ezt a drága fehér papíroszt vele lefoglalni, amelyet hasznosabb maggal lehetne telehinteni, de mégiscsak el kell mondanom, mert valahogy kikívánczik belőlem.

A Szamos partján tapasztaltam a kut körül, ott ahol városunk új honunk nyelvét beszélő prolijai szoktak déli meg estéli harangozás után egybegyűlni és ahol a kutrájárok kedvéért dicső hadseregünk vitézei szoktak takarodó előtt parancs nélkül megjelenni.

Nekem kérem már sok fejtörést okozott, hogy eme testvéreink a rizskászsák és francékkávés ládák, meg a hosszú vasrudak fáradalmait miért éppen ezen a helyen szokták kipihenni. Én már

egyszer az egyiket meg is akartam interviúolni, de attól féltem, ki fog érte nevetni.

És most meg Önöket kérem. Önök se tegyék ezt meg velem, azért amit most elárulok, hogy csekélységem is meg szokott esztende ott pontosan jelenni. Teszenek megbocsátani, de én úgy szeretem figyelni, tanulmányozni az emberi fájdalmak hangjait. Az én nyelvemen már hallottam és hallottam, most az új nyelv sikolyait, jajait akarom megismerni. Nekem olyan végtelenül jól esik a napi napszámoskodás után a kut körüli zenével, a homályos csapszékek kiáradó melodáikkal, a mosogató rongy, meg a rizskászsák és káplár urak nélküli drága emberpárok látásával a lelkemet elandaltítani, ugyanarra, hogy nem tudnék róla lemondani. Én már kerestem ezt a város más partjain a Dácia, meg más hasonló helyek körül is és tessék elhinni, seholy sem tudtam megtalálni.

Egy ilyen estendi lélekandáltság alkalmával tapasztaltam hát az esetet. A kut körül négyen állottak, hárman a mosogatórongyosok, egy meg a vitéz urak rendjéből. És drága emberi hangok fakadtak az emberi szájukból, a vitéz ur szájából, meg amazoknak a szájából. És a hangok kiöklöndöző emberi nyelvek hangjai voltak és a különböző nyelvi hangok egymásra találtak, egybefonódtak, összelepleztek, gyönyörű sohse hallott harmonikus zenévé finomultak.

Ez történt kérem, egyéb semmi sem történt.

Löwenkopf

Még 14 olcsó nap!

**Rosenfeld
Miksánál**

augusztus 10-ig

szöveiteinket,
vásznainkat

és

szőnyegeinket

Augustus 10-ig, mélyen

leszállított áron adjuk.

Szerezze be most őszi és téli ruháját, kabátját, fehérnemű szükségletét és a szőnyegetek.

Még 14 olcsó nap.

augusztus 10-ig

szövet és vászonáruhaza legolcsóbb bevásárlási forrás
férfi és nőiszövetekben és vásznakban, nyári
000 árak leszállított árakban 000

Klein Elek

Városi
bér-
palota

Ötvennapos koplalás egy férfiért

Egy fiatal leány rekorkoplalásra vállalkozott, hogy férjét szerezzen magának

(Budapest, júl. 25.) Lindenek mester negyvenkilencnapos koplalás után nagy cécók közepette hagyta el kalitkáját. Alig hült ki azonban a helye a ketreben, Fényes ur, kiváló cheztető és impresszárió már is gondoskodott utódról. Sőt. Utódokról. Mától kezdve újabb két koplaló művész kezd meg pályafutását: Alberti és a kedves tizenhét éves kis Grete, aki hölgy és a gyöngyös nemhez tartozik, mégis csodálattal elszántsággal vállalkozott arra, hogy ötvennapig fog koplalni.

Grete kisasszonnyal a város-
ligetben találkoztam. Egyszerű
kék szoknya és kis matrózból
van Greten, a haját is csóban
hordja. Mint egy kis iskolásleány,
aki most szabadul az iskola
padjából. Fényes urra úgy néz,
mint a kislányok szoktak a ta-
nító bácsira. Fél lak cipő van
Greten, egyáltalán nem izgatott,
mondhatnám, fölényes Grete na-
gyon jól tudja, hogy mire vállal-
kozott.

— Mégis, hogy szánta el ma-
gát erre a nagy feladatra, kedves
Grete kisasszony?

— Nagyon egyszerűen. Bécsi

leány vagyok, öreg nagynéném-
mel élek Bécsben, nemrégén vé-
geztem el iskolámat. Pár évvel
előtől meghaltak szüleim, akik
előkei osztrák arisztokraták vol-
tak. Nagynéném bedugtak egy
biztosító hivatalba, ott töltöttem
pár hónapot, de láttam, hogy itt
nem nagy jövő várhat rám. Erez-
tem, hogy tulajdonképeni célomat,
hogy férjhez menjek, nem tudom
elérni, szegény leány vagyok és
manapság a férfiak — csak pénz-
ért nőülnek. Nekem pedig semmi
pénzem nem volt. Egy napon ol-
vastam a lapokban, hogy Bécs-
ben koplalóművész kezdett el
koplalni ötezer dollárért. Linde-
neck is, Fényes urnak, az im-
presszáriónak levelet írtam, a-
melyben kijelentettem, hogy én
hajlandó volnék ötezer dollárért
— leg alább ötvennapig koplalni.
Fényes ur válaszolt — és én a
következő napon már jöttem is
Pestre.

— Ötezer dollár az 350 millió
osztrák korona és ha azt meg-
kapom, tudom jól, annyi férjet
kapok, amennyit csak akarok. Ez-
ért vállalkoztam az ötvennapos
koplalásra.

Nyílttér

E rovatban közölkéért nem
vállal felelősséget a szerkesztő

A „Szamos” f. hó 21-iki szá-
mában Herz Henrik szatmári la-
kos egy burkolt tendenciájú fel-
hívást jelentetett meg, melyre mi-
után a közönség körében esetleg
félreértésre, vagy zavarra
adhatna alkalmat, szükségesnek
látom az igazság érdekében a
következőket kinyilatkoztatni.

Személyemre, az állami kazán-
vizsgáló biztós személyes, alább
közölt írásos megbízásával felha-
talmazást nyertem arra, hogy az
állami biztós távollétében és he-
lyette a kazánvizsgálatokat ejt-
sem meg. Jogom van tehát, még
a Herz Henrik által végzett vizs-
gálatokat is díjmentesen ellenő-
rizni.

Hogy Herz Henrik felhívása
kenyéririgységnek és a sértett
őnézet megnyilvánulásának: mi-
nősíthető, ami abból keletkezett,
hogy kezeim között lévő és bár-
mikor betekinthező, saját maga
adta írása ellenére, ő helyette és
nevében nem voltam hajlandó a
Kazántulajdonosok Szövetsége
tagjainál is az általa ígért 20%-
ért a vizsgálatokat végezni. Va-
lóján az is, hogy az állami
megbízást én nyertem el
és nem Herz Henrik, dacára an-
nak, hogy ő az után sokat szá-
ladgált. Ezért vonul a nyilvános-
ság elé, így és ezzel akarva ne-
kem ártani.

Értesítem az érdekelteket, hogy
Herz Henrikkel szemben a meg-
felelő eljárás bevezetését megér-

tem. Eljárásom és ténykedésem
teljes szabályossága és érvényes-
sége tudatában, alább közlöm a
megbízás szövegét:

Ministerul Muncii, Cooperatiiei
și Asigurarilor Sociale, Directia
Sev. de Inspectii și Verificari
de cazare No. 159/926, Adeverin-
ta. Domnul Ing. Vasile Ju-
hász Directorul Asociatiei
Proprietarilor de Masini-este im-
punerit de noi de a pre-
gati lucrările de revizuire și
probe hidraulice din Jud. Sat-
mar, Salaj și Maramures-iar
în absenta noastră din jude-
te de a execută aceste lucrări
eliberand Proces Verbal-conf.
D. M. No. 103686/925. Taxele
de verificarea cazanelor se vor
varsa la stat respective Casa
Cercuial-iar lucrarea se va
face în urmă primirei recipisei
de depunerea taxei.

Data la 18 iunie 1926.

Pecset helye.

Inspector tehnic. Delegatul Mi-
nisterului Muncii, G. Steriopol.

Még csak annyit: Az fűj Herz
Henriknek, hogy én az állam ré-
széről alacsonyabb illetékek mel-
lett csak minden érdekeltnek ér-
vényes vizsgálatot eszközölni,
míg ő csak a Kazántulajdonosok
Szövetsége tagjainál jogosult vizs-
gálni és őt is fokozottabban
magesabb táxákkal dolgozik.

Satu-Mare 1926. július 24.

JUHÁSZ LÁSZLÓ mérnök
a Géptulajdonosok Szövetségének
levegőtője.

Julius 31-én a Barkochbaa S.
E. Japán estély műsorának sze-
replői. Havas Zsazsa, Krausz
Boris, Molnár Magda dr. Feld-
ner Endre, Grosz Sándor, Havas
Zoli, Rác, Sanyi, Rózsa Bandi,
Weisz Laczi és Winkler Pista.

„Victoria” kávéház ma
már meghitt találkozóhelye egy
a családoknak, mint a fiatalság-
nak. Intim és kellemes szórako-
zást nyújt illusztrált lapjaival és
legjobb zenéjével. Minden este
állandó buffet s a legjobb fajbo-
rok.

Népesedési igazolványokhoz

előírtasos fényképeket

levelező lapokat, művészi
arcfényképeket SZÉCSEN foto-
műtermében készítenek!!
Piața Brătianu (Deák-tér) 6.
(Gindl cukrászda mellett.)

Utlevél

viumokat szerez gyorsan és
pontosan, tutár: vasárnap,
szerdán és pénteken.

Teviovits Sätmar

Piața Brătianu, Dácia udvar.

ÉRTESÍTÉS!

Tisztelettel
értesítjük a
n. é. vevő-
közönséget,
hogy társas
viszonyba
léptünk és
üzleti helyi-
ségünk át-
alakítására
Deák-tér 14.
sz. előtti ide-
iglenes he-
lyiségünkbe
melyen le-
szállított
árakban
árusítunk

TISZTELETTEL:

Fischer Antal
Schön Testvérek
(Fischer & Schön)

Ferroné világhírű

GYERMEKKOCSIK

legolcsóbban leg-
nagyobb választék Cörsö Bazárban (Gindl mellett)
Piața I. Brătianu.

Kedvezően beszerezhető államilag ólomzárolt

Lóheremag

Lucernamag

Északnémet Ruedlinburgi Répa mag
H. Freund és Fia részvényei. Satu-Mare

Budapestre utazók
télidő vasúti jegyeket és
kedvezményekre jogosító
igazolványokat kizárólag
Menetjegy Irodában
(Berencei - Kovács házában)
szereshetnek.
Igazolvány ára 200 L.
csak még a hét végéig!

A kitünő hírnévnek örvendő
tisztá természetes

Stojkai

gyógyforrás
ásványvíz

álladoan kapható, mely ki-
tűnő hatással van a szerve-
zetre. Borral és tisztá igen
kellemes. Fő lerakat csakis
kereskedő urak részére.

Petky L.

cukrászatában.

Uránia

Vasárnap, Hétfőn
VILÁGSLÁMER

„Az Opera Fantomja”

10 nagy felvonásban.

Kedd, szerda és csütör-
tökök: „A Habsburg
ház tragédiája” „Jo-
landa” Két hatalmas rész
együtt vetítve.

Jön! Feleségem
Tancosa Várkonyi Mihály
és Korda Mária legnagyobb
lux slágere.

Löwey parfumerie

Piața Brătianu 4 szám.

Francia parfümök, puderek,
pipere szappanok, Eau Co-
logne különlegességek, kő-
szer és gummiárak, beteg-
ápolási kellékek stb. Nagy-
választék és olcsó árak

Csodás szép angol gyapjuszövetek legolcsóbb beszerzési forrása

Weisz Gyulánál

Legyen teljes bizalommal a céghez, mert
32 éves fennállása óta még nem fordult
elő reklamáció. — I. Semler London angol
gyapjuszövet különlegességek és Sclerg
gyapjuszövet gyárak lerakata.

Szigorúan szabott árak!!